

Stručni rad

Vodič do uništenja vještina pisanja

Zora Raičević

Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje

Sažetak

Ovaj stručni rad istražuje gubitak pismenosti na području pisanja kod učenika i učenica stranih jezika u srednjim školama zbog utjecaja informacijskog doba koje smanjuje njihove vještine pisanja. Postavlja zaključak, da je baš moderna tehnologija ta, koja negativno utječe na sposobnost više vještina, pogotovo vještina pisanja jer mladež danas više nije naviknuta da bi tražila i našla informacije nego su im nadohvat ruke. Ovaj stručni rad navodi kako je glavni razlog padanja vještina pisanja to, da djeca više ne čitaju.

Ključne riječi

Gubitak pismenosti, čitalačka pismenost, jezik.

1 UVOD

Hrvatska enciklopedija pismenost definira kao 'sposobnost čitanja i pisanja. Pojam pismenosti višeznačan je i mijenja se u skladu s informacijskim formama koje nameće razina tehnološkog i civilizacijskog razvoja društva. Kako su se kanali obavijesti širili izvan tiskane riječi tako se i pojam pismenosti nije više ograničavao na sposobnost čitanja i pisanja. Suvremeno informacijsko doba, nadilazeći zemljopisne različitosti, nametnulo je novu društvenu praksu, medije i načine kreiranja značenja, a time i novu interpretaciju pismenosti. Danas su potrebne različite vrste funkcionalne pismenosti: informacijska, računalna, grafička, pismenost u sferi pisanja znanstvenih izvještaja ili ona potrebna za poslovne prezentacije. Sadržaje pismenosti sve više proširuju i raznovrsna područja struke i znanosti pa se govori o akademskoj pismenosti, zdravstvenoj pismenosti, pismenosti bez granica (poznavanje jezika), pravnoj pismenosti i sl.' ([pismenost - Hrvatska enciklopedija](#), 25. 6. 2024)

Ovaj stručni rad istražuje kako suvremeno informacijsko doba utječe na užu definiciju pismenosti koju navodi hrvatska enciklopedija, to je sposobnost čitanja i pogotovo pisanja kod učenika i učenica u srednjim školama.

2 SREDIŠINJI DIO

2.1 UTJECAJ INFORMACIJSKOG DOBA NA MLADEŽ

Korak 1 – poklonite čovječanstvu dar knjiga,

Korak 2 – zamijenite knjige doslovno bilo kojim izumom tehnologije, koji nudi trenutno zadovoljstvo,

Korak 3 – zgrabite kokice i gledajte što će se dogoditi.

Zamišljeno kao duhovito pojednostavljenje, ipak donosi bolnu istinu koju smo tako očajnički pokušavali sakriti - naša djeca postaju manje pismena jer uklanjamo većinu prepreka čineći im svaki aspekt života lakšim, pristupačnijim i znatno zabavnijim.

Davno su prošli dani provedeni u knjižnici istražujući razne teme. Sve što nam sada treba je wi-fi i svako istraživanje, iako dobijeno iz potencijalno nepouzdatih izvora, gotovo je u roku nekoliko sekundi. Svatko sada može biti stručnjak. Naravno da smo neki od nas, sa stvarnim dubokim znanjem na vrlo specifičnom području, svjesni da Google i chat botovi ne mogu biti jedini alati koji pomažu studentima. Ako ništa drugo, imati te drevne vještine; poput učenja iz kojeg izvora zapravo prikupiti informacije, više je nego presudno u pomaganju polaznicima da razviju čak i mrvicu kritičkog mišljenja. Vještine, poput uklanjanja nepotrebnih informacija i biranja važnih u svrhu zadatka, su obavezne. Da ne spominjemo sposobnost čitanja samog teksta, njegovog razumijevanja i procjene te dobrog korištenja njegovog sadržaja pri razvoju vještina i povećanju vlastitog znanja.

Dan današnji informacija je sve. Dobivanje trenutnih povratnih informacija bez puno truda tjera studente u njihovu potragu za profesionalnim razvojem ili nedostatkom istog. Kako onda, za ime informacijskih bogova, učenici prolaze kada se većina njihovog obrazovanja dogodi samo s malim fragmentom naklonosti prema tiskanom djelu?

2.2 VJEŠTINE PISANJA U RAZREDIMA STRANIH JEZIKA

Promjena u prikupljanju informacija utjecala je na većinu akademskih područja, a posljednjih godina postala je očitija u razredima u kojima se ocjenjuje pismenost pisanja. Jedan od takvih tipičnih zadataka temeljenih na tekstu je pisanje eseja u srednjim školama, pogotovo gimnazijama.

Bilo da se radi o argumentiranom, diskurzivnom ili jednostavnom eseju mišljenja, sva tri posjeduju ključnu komponentu - mišljenje i mišljenja proizvod su akumulacije informacija opsežnim čitanjem tijekom dugog niza godina.

Mišljenja se stvaraju kada se knjige čitaju. Ako je sve što čitatelj dobije SparkNotes sažetak detaljnog, bolnog i nevjerojatnog romana, onda to zapravo uopće nije iskustvo, to je samo njegova sjena. Kad su sve što čitatelj otkrije grafičke oznake značajnog znanstvenog rada na nesigurnoj Googleovoj vezi, zašto bi mozak to zapamtio?

Kada budući intelektualci svoje znanje o političkoj situaciji u svijetu temelje na Quori umjesto u novinama, hoće li pojedinac razviti kritičke vještine, unaprijediti svoj vokabular i proširiti raspon svojih struktura rečenica? Naravno da neće.

Pismenost pisanja zahtijeva čitanje; bez njega ne postoji. To dovodi do zaključka da učenici koji ne čitaju, prolaze lošije kada se ocjenjuje pismenost pri pisanju, a iskustva učitelja jezika to potvrđuju. Učenici koji su strastveni čitatelji prije će uspješno napisati esej koji uključuje mišljenje o bilo kojoj temi.

Čini se da ovih dana nisu samo mišljenja o potrebnim temama oskudna. Imati potpuno razvijen skup jezičnih vještina za sastavljanje rečenica koje slijede složenu strukturu, pridržavati se gramatičkih pravila i predstaviti niz naprednog vokabulara kako bi čitatelju pružilo osjećaj zadovoljstva pri čitanju; sve to također nestaje tijekom vremena. Zašto?

Moglo bi se reći da je to zbog toga što učitelji jezika gube žar pokazati svojim učenicima dar čitanja jer živimo u vremenu u kojem je nastava kao profesija postala bezvrijedna i nepoštivana. Osim toga, uvijek postoji strah da učitelji jezika, kako starimo, gubimo kontakt s novijim generacijama i jezikom koji mladi koriste, stvarajući jaz u kojem je usvajanje jezika sve teže i teže sa svakom godinom. Unatoč tim razlozima, činjenica je da većina djece više ne čita tiskane riječi. Tu činjenicu niti jedan učitelj jezika ne može i ne smije zanemariti, bilo da se radi o učitelju materinjih ili stranih jezika. Djeca više nisu motivirana za čitanje jer imaju sve što im je potrebno nadohvat prstiju.

3 ZAKLJUČAK

Bez čitanja, nema pisanja, barem ne funkcionalnog pisanja. Enciklopedije i rječnici, čak i knjige za kuhanje i priručnici za postavljanje - većina nefikcijskog pisanog djela dostupna je na internetu i zahtijeva minimalan napor za pristup. Fikcija je zamijenjena TikTokovim isječcima koji nude trenutno zadovoljstvo. Osim onih nekoliko učenika koji čitaju jer to vole, većina djece neće pokupiti knjigu ako ih mi, učitelji jezika, ne prisilimo. To znači da učenici jezika svugdje ovise o nama, učiteljima jezika, da promijenimo igru. Nekako, unutar onoga što je već dio našeg područja stručnosti, moramo uvjeriti učenike da ostave svoje telefone i otvore knjigu. A kako ćemo se natjecati sa smanjenom razinom koncentracije, značajnim gubitkom interesa i nepovezanosti sa stvarnošću zbog svih tehnoloških dostignuća, pa, to ćemo tek vidjeti.